

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни

РИТОРИКА ТА КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВЧИТЕЛЯ

підготовки	бакалавра
спеціальності	014 Середня освіта. Мова і література (німецька)
Освітньо-професійної програми	Середня освіта. Німецька мова

Луцьк 2020

Силабус навчальної дисципліни «Риторика та комунікативні стратегії вчителя» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (німецька) , за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Німецька мова».

Розробники: Бондарчук О. Ю., старший викладач кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук

**Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено
на засіданні кафедри німецької філології
протокол № 5 від 24 листопада 2020 р.,
оновлено та перезатверджено на засіданні кафедри німецької філології
протокол №1 від 27 серпня 2021 р.**

Завідувач кафедри:  (Застровська С. О.)

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта. Мова і література (німецька), Середня освіта. Німецька мова. Бакалавр	Вибіркова навчальна дисципліна
Кількість годин / кредитів 90 / 3		Рік навчання: 4
		Семестр: 8
		Лекції – 16 год. Практичні (семінарські) – 12 год. Консультації – 6 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота – 56 год. Форма контролю: залік у VIII семестрі
Мова навчання	<i>німецька</i>	

II. Інформація про викладача

Таблиця 2.

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада	Контактна інформація
Бондарчук Олена Юріївна	кандидат філологічних наук	немає	старший викладач кафедри німецької філології	тел. +380 332 72 16 36 Bondarchuk.Olena@vnu.edu.ua

Дні занять згідно з [розкладом](#)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Силабус навчальної дисципліни «Риторика та комунікативні стратегії вчителя» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (німецька), за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Німецька мова». Запропонований курс вивчається у восьмому семестрі та входить до переліку вибірових дисциплін на четвертому курсі.

Предметом вивчення курсу є різні види мовленнєвих актів та конфліктів, особливості вербальної та невербальної комунікації, способи підготовки промови та публічного виступу, що є невід'ємною частиною роботи майбутнього педагога.

Пререквізити курсу передбачають володіння німецькою мовою на рівні B1-B2 та базовими знаннями з педагогічної майстерності та риторики. До **постреквізитів курсу** відносимо розвиток компетентностей із таких дисциплін: «Німецька мова», «Дидактика», «Теорія комунікації», «Стилістика», «Лексикологія» тощо.

Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою курсу «Риторика та комунікативні стратегії вчителя» є поглиблення знань студентів із педагогіки та дидактики, основні завдання полягають у спробах покращити свою вимову та виголошення усних текстів; аналізувати промови (в тому числі і свою власну); структурувати власний виступ; оригінально, цікаво формулювати думки із врахуванням інтересів слухача; розширити власний мовний арсенал; проводити презентації перед публікою; навчити переконувати та вирішувати конфліктні ситуації.

2. Результати навчання (компетентності).

Навчальний матеріал курсу спрямований на формування таких компетентностей:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність спілкуватися державною мовою (в усній і письмовій формах) на професійному рівні.
- Здатність до вираження національної культурної ідентичності, осмислення історії у контексті розвитку соціальних інституцій та груп, виявлення поваги до багатоманітності й мультикультурності у суспільстві; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, техніки і технологій.
- Знання та розуміння предметної галузі для здійснення професійної діяльності.
- Здатність вчитися, опановувати нові знання й застосовувати їх у практичних ситуаціях, використовуючи інформацію з різних джерел.
- Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми, бути ініціативним і генерувати нові ідеї.
- Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, толерантного та взаємоввічливого спілкування з представниками інших професійних груп із дотриманням професійної етики.

- Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- Здатність планувати та організовувати освітній і виховний процес з урахуванням вікових, індивідуальних та соціально-психологічних особливостей, прогнозувати його результати, використовуючи різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.
- Здатність моделювати зміст навчання задля формування в учнів ключових компетентностей, добирати й ефективно використовувати сучасні методики й технології навчання.
- Здатність користуватися наявними та створювати (за потреби) нові навчально-методичні матеріали, зокрема електронні освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі.
- Здатність здійснювати об'єктивний контроль, оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.
- Здатність розвивати в учнів критичне мислення та формувати ціннісне ставлення, використовувати стратегії роботи з учнями, які мотивують та сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності.
- Здатність підтримувати осіб з особливими освітніми потребами та створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; обирати освітні технології виховання з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями.
- Здатність організовувати безпечний навчально-виховний процес, пропагувати здоровий спосіб життя; планувати й проводити години класного керівника; організовувати виховні заходи, планувати виховну роботу в позашкільних закладах освіти, оздоровчих таборах.
- Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної та наукової діяльності: визначати індивідуальні професійні потреби, знаходити умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; виконувати наукові фахові дослідження з іноземних мов та методики їх викладання, а також оприлюднювати їхні результати.

3. Структура навчальної дисципліни.

Опрацювання змістових модулів курсу передбачає активну участь студентів на лекціях та практичних заняттях. Самостійна робота є складовою частиною змістових модулів та передбачає самостійне опрацювання студентами певного матеріалу для підготовки до практичних занять. Консультації викладача дають змогу студенту отримати підтримку, якщо виникають труднощі в опрацюванні матеріалу або є необхідність відпрацювання пропущених занять. Консультації відбуваються на кафедрі

німецької філології та в умовах карантину через електронну пошту або один із месенджерів.

Таблиця 3.

Педагогічна риторика

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Grundlagen der Rhetorik und Kommunikationswissenschaft							
Тема 1. Rhetorik im als Mittel Lehramt und Kunst. Geschichte und Grundlagen.	12	2	2		10	1	ДС+ДБ+Р+Т/5
Тема 2. Kommunikative Situationen in der pädagogischen Rhetorik.	12	4	2		10	1	ДС+ДБ+Р+Т/5
Разом за модулем 1	24	6	4		20	2	
Змістовий модуль 2. Kunst des Sprechens und Konfliktlösung							
Тема 3. Vorbereitung einer Rede und Halten eines Vortrags	12	4	4		10	2	ДС+ДБ+Р+Т/5
Тема 4. Verbale und nonverbale Kommunikationsmittel.	12	4	2		8	1	ДС+ДБ+Р+Т/5
Тема 5. Konflikt in der Pädagogik aus der rhetorischen Sicht. Konflikttypen.	12	2	2		8	1	ДС+ДБ+Р+Т/5
Разом за модулем 2	36	10	8		26	4	
Поточний контроль							40 балів
Екзамен							60 балів
Усього годин/балів	90	16	12		56	6	100 балів

*Форма контролю: ДС – дискусія, СЗ – семінарське заняття, Д – доповнення, Р – реферат, есе.

IV. Політика оцінювання

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється за п'ятибальною системою та включає оцінювання роботи студентів під час аудиторних занять за усні та письмові відповіді, написання різних видів завдань, за участь у дискусіях і обговореннях. Всього за поточне та підсумкове оцінювання студенти можуть отримати 100 балів, максимальна кількість балів обчислюється як середнє арифметичне всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів), при цьому середній бал множимо на коефіцієнт 8.

- Оцінка “відмінно” відповідає 5 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях, написання письмових робіт і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу курсу;

- Оцінка “добре” відповідає 4 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і написання письмових робіт і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу з курсу;

- Оцінка “задовільно” відповідає 3 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і написання письмових робіт і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з курсу;

- Оцінка “незадовільно” відповідає 0-2 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і написання письмових робіт і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу з курсу.

Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов’язковим. Якщо студент не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом.

Студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної мобільності. Невід’ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним [Положенням про реалізацію права на академічну мобільність ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика щодо академічної доброчесності. [Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) передбачає самостійну, чесну та відповідальну роботу студента над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо студент був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність), він може здати семінар викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології) або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачу

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. В кінці кожного змістового модулю передбачено невеликий контроль здобутих знань. Кожен модуль оцінюється в 15 балів, що в сумі становить 60 балів.

Якщо студент за результатами поточного та підсумкового оцінювання отримує не менше 75 балів, то ці бали можуть бути зараховані як оцінка з курсу і залік в такому випадку не складається.

Якщо студент бажає покращити результат, то бали за модульний контроль анулюються, а залік оцінюється в 60 балів.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / за ред. О. А. Кучерук. Київ: КНТ, 2016. 258 с.
2. Прошенко М. А. Інклюзивна освіта: навч. посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300с.
3. Уварова А. М. Формування риторичної майстерності майбутнього вчителя: навчально-методичний посібник для педагогічних університетів. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. 132 с.
4. Бондаренко Г.Л. Історія педагогічної риторики: навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 276 с.
5. Василенко В. А. Академічна риторика: навч. посіб. для студ. гуманіт. ф-в вищ. навч. закл. Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Сум. філ. Харк. нац. ун-ту внутр. справ. Суми: Наталуха А. С., 2011. 275 с.
6. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика : навч. посіб. К.: Вища школа, 2003. 311 с.
7. Сагач Г. М. Риторика. 2 вид., перероб. і доп. К.: Видавничий дім Ін Юре, 2000. 568 с.
8. Сухомлинський В О. Сто порад учителю // Виб. Твори: В 5т. К., 1976
9. Arbeitshilfe Rhetorik. URL: https://www.malteserjugend-passau.de/fileadmin/Files_sites/Malteserjugend/Passau/1708_605_Malteserjugend_BY_Rhetorikbroschuere_v03.pdf

10. Auftreten, Präsentationstechnik, Feedbackregeln URL:
<https://www.lernwerkstatt.ch/assets/kursunterlagen/ausbilder-auftreten-praesentationstechnik-feedbackregeln.pdf>
11. Heins Sabine Grundlagen der Rhetorik. URL: http://www.sabine-heins.de/user_files/datei_1256317434_10526.pdf
12. Held Benedikt. Meisterkurs Rhetorik. URL: <https://www.m-vg.de/mediafiles/Leseprobe/9783868817614.pdf>
13. Karbach Rolf. Einführung in die Rhetorik. URL: <http://www.niederle-media.de/Rhetorik.pdf>
14. Meyer Barbara. Rhetorik für Lehrerinnen und Lehrer (Leseprobe) Beltzverlag, 2014. URL: <https://www.beltz.de/fileadmin/beltz/leseproben/978-3-407-62877-0.pdf>
15. Rhetorik: So überzeugen Sie. URL: <http://www.uni-kiel.de/Agraroeconomie/Abteilungen/II/studium/Reden/rhetorik.pdf>
16. Rhetorik für Präsentation. URL: https://www.htwg-konstanz.de/fileadmin/pub/fk_ag/stg_bkd/Vortragsreihe/WS_11_12/Ankuendigung/Rhetorik.pdf
17. Rhetorik im Studium. URL: <https://www.student-online.net/content/Rhetorik.pdf>
18. Rhetorik und Argumentation. URL:
https://www.bpm.de/sites/default/files/reader_zum_webinar_rhetorik_und_argumentation.pdf
19. Schuhmann Georg. Rhetorik und Kommunikation. Europa-Verlag-Lehrmittel, 2008. URL: <https://www.europa-lehrmittel.de/downloads-leseproben/73007-2/704.pdf>
20. Wampfler Philippe. Rhetorik und digitale Medien – Implikationen für die Deutschdidaktik. URL: <https://journals.ub.uni-koeln.de/index.php/midu/article/view/283/274>